

Óbudán a közeli hónapokban nagyszabású városrendezési munkálatok indulnak meg, a tervezett új híd építése kapcsán pedig egész háztömbök mozognak meg. A kínáló alkalmat

felhasználja a főváros vezetősége arra, hogy ezt a történelmi szempontból különösen érdekes területet ásatások segítségével alaposan felkutassa.

A tudósok és kutatók véleménye szerint a mai Óbuda alatt sokkal érdekesebb ókori és középkori maradványok rejtőznek, mint az aquincumiak. A tervbevétt ásatások programja és feltevései iránt

NÉMETHY KÁROLY dr.
tanácsnoknál,

a közművelődési és művészeti ügyosztály vezetőjénél érdeklődtünk, aki a *Fővárosi Hírlap* munkatársát a következőkben tájékoztatta:

— A tervezett óbudai ásatások központja a III. kerületi Királyhegy lesz. A történelemtudósok már régebben megállapították, hogy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. s

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **Budapest**
Cím: **területén már az őskorban is virágzó metropólis volt**
Forrás:
(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely:

Személy:

Helyszám:

Budapest nyomda, Gerliczy-u. 2. — 14806/51

Amfiteátrum az óbudai Királyhegy alatt — Árpádházi özvegyek lakóhelyére bukkantak — Nagyszabású ásatások a budai oldalon

a Királyhegynek nevezett emelkedés nem természetes domb, hanem valamilyen ókori, vagy középkori erődítmény, esetleg egyéb nagyszabású épület rejlik a mélyében,

amelyet az évszázadok során betemetett a föld. Igen sok pozitív adatunk szól ama feltevés mellett, hogy a Királyhegyen esetleg hatalmas római amfiteátrumra bukkanunk. Az pedig egyenesen történelmi tény, hogy

ezen a helyen valamikor a magyar királyok nyári palotája volt.

Egyes adatok szerint a Királyhegy volt az árpád-kori királyok özvegyeinek állandó lakóhelye.

— Komoly eredménnyel biztatnak ugyancsak az óbudai Kálvin-utcában kezdett ásatások is. Itt építkezés közben, véletlenül bukkantak középkori építkezési maradványokra, amelyekről hamarosan

kiderült, hogy azok a hajdani híres óbudai prépostság romjai.

A római helytartó

— A harmadik igen érdekes ásatás a Hűvösvölgyben kezdődött meg, a *Szép Juhászné* környékén. Eredetileg magánkutatásról volt szó, amelybe belekapcsolódott a fővárosi múzeumok igazgatósága is, annál inkább, mert kiderült, hogy itt viszont a hajdani Pálos-kolostor és templom romjait sikerült feltalálni. Az ingatlan *Légrády Ottóé*. A főváros tárgyalásokat indít, hogy a területet megszerezhesse, lehetőleg csere útján. Ebben az esetben az ásatások területét a szomszédos erdőóri lak kertjéhez csatolják és nyilvános parkká alakítják át, hogy a közönség a romokat megtekinthesse.

— Az elsőnek említett királyhegyi ásatásokhoz

hasonló jelentőségű és értékű az a kutató munka, amely *Csánky Dénes* és *Nagy Lajos* egyetemi tanár, az aquincumi múzeum igazgatójának irányítása mellett indult meg. Néhány héttel ezelőtt, amikor hozzáfogtak a lebontott Tabán egyengetéséhez, a *kirendelt földmunkások napról-napra több régészeti szempontból érdekes apróságra bukkantak*. Ettől függetlenül régóta tudott tény, hogy

a Tabán történelmi és települési szempontból egyik legérdekesebb terepe Budapestnek.

A kedvező alkalmat most felhasználta a fővárosi múzeum vezetősége az egész terület alapos átkutatására. Az előre haladott stádiumban levő ásatásokat

Liber Endre alpolgármester vezetése mellett bizottság szemlélte meg és az egész magyar tudományos élet nagy figyelemmel kíséri a munkálatokat.

Az egész területet, sajnos, nem lehet hiánytalanul átkutatni, mert az épületmaradványok és a pincék a földben maradtak. Így is számottevő és gazdag eredményt produkáltak az ásatások, amelyek településtörténeti szempontból igen figyelemreméltó adatokat szolgáltatottak. A különböző rétegekben három-négy különböző kor maradványait találtuk. A legalsóban késő bronzkori tűzhelyek nyomaira bukkantak, edénytöredékekkel, ételmaradékokkal. A felette levő rétegben a római kor nyomai jelentkeztek. Sok edénymaradványt és római téglat találtak *Frigeridus vp. Dux* bányegzével. A téglák jelzéséből pontosan kiderül, hogy Krisztus után 300 körül már állandóan lakott hely volt Budának ez a része, mert *Frigeridus, I. Valentinianus* császár idejében, Krisztus után 374–77-ben Pannonia katonai helytartója volt.

Az őskori mocsár

— A felsőbb rétegekből nagy számban kerültek elő árpád-kori nyomok. Sűrűn egymás mellett kerek tűzhelyeket találtak a tűzhelyek maradványaiban a honfoglaláskori kerámia nagyszámú példányait. Egyik mélyebb veremben például több, mint harminc jellegzetes edényre bukkantak. Volt köztük vékonyfalú, fehérre égetett anyagú bögre, külső fenekén az árpád-kori kereszt-bélyeggel. Akadt köztük talpas pohár, korsó, fedő, sőt persely is. Ugyanott találtak XI–XII. századból származó pénzdarabokat. Bár nem ennyire ép állapotban, de hasonló edények kerültek elő más tűzhelymaradványok környékén is. Az Árpád-kori tűzhelyek mellett, részben azok felett a XIV–XVI. századból származó települések nyomai mutatkoztak. Falat, vagy más szilárd építmény nyomait, amelyekből az Árpád-kori, vagy a középkori eredetre következtethettek volna, nem találtak a kutatók. Így valószínű, hogy

ebben az időben a Tabán helyén inkább ideiglenes, mozgó jellegű tábor volt.

— Az ásatások központja a tabáni plebániatemplom átellenében van. A templomtól dényugatra eső domb déli és nyugati oldalán az őskorban mocsár lehetett, amelyet a Duna vize táplált. Az említett domb védett fekvésénél és kiemelkedő voltánál fogva ideális lakótelepül kínálkozott az őskori ember számára. Könnyen talált élelmet a közeli folyamból, a környező dombosvidék bőven ellátta vadval. Ezen a dombon a rómaiak már nem telepedtek meg állandóan. Az az erőd, amelynek előretolt sáncait a pesti Eskü-téren sikerült megtalálni, a Dunához közelebb lehetett s nyomai valószínűleg a plebániatemplomot körülvevő háztömbök alatt rejtőznek. Az Árpád-kori tűzhelyek

902.6

"19"

Fővárosi Hírlap

környékén talált római téglák valószínűleg szintén ebből az erődből származnak, innen kerülhettek oda. A régi Buda köépületei, az előkelőségek lakásai a templom körül lehettek, az egykori római vár területén. A városon kívüli dombon sátrokban élt a lakosság nagyobbik része, legalább is erre utalnak a legrégebbi Árpád-kori tűzhelyek. A sűrűn egymás mellett felállított nemez-sátrak közepén földbeásva volt a tűzhely. Az egyik tűzhely szélein a sátorcölöpök nyomait meg lehetett találni.

— Érdekes, hogy a török-korszak emlékeit nem sikerült ezen a helyen megtalálni, amit azonban megmagyaráz az, hogy a régi templom helyére a törökök mecsetet állítottak s annak a környékét vallási szempontból üresen hagyták. Az Attilakörút csak a XVIII. század elején épült ki, addig ez a domb a plebániához tartozott és temetőhöz. A dombon a XVIII. század húszas éveiben kezdték meg a temetkezést. Nehány évtizeddel később kezdődött a most lebontott városrész építése.

— Az ásatásokat a lehetőség szerint még folytatják és remélik, hogy további érdekes és értékes leletekre bukkannak, bizonyosságául annak, hogy a főváros helyén a legősibb települések idejétől fogva állandó lakosság élt és hogy Budapest nem olyan fiatal város, mint amilyennek általában hiszik, hanem Európa egyik legrégebbi metropolisa.